СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. — OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVII. Ч. 119. Джерзи Ситі, Н. Дж., середа, 22. травня, 1929. VOL XXXVII. No. 119. Jersey City, N. J., Wednesday, May 22, 1929. THREE CENTS.

ГУВЕР НАЗНАЧИВ КОМІСІЮ ДЛЯ СТУДІЙ НАД ВИКОНУВАННЄМ ЗАКОНІВ

ДО КОМІСІЇ ПОКЛИКАНО 10 АДВОКАТІВ І ОДНУ ЖІНКУ, ЯКА ЗАЙМАЄТЬСЯ ВИХОВАВЧИМИ СПРАВАМИ. КОМІСІЯ МАЄ ХАРАКТЕР БЕЗПАРТІЙНИЙ.

ВАШИНҐТОН, 21. травня. — Президент Гувер заіменував Народну Комісію для Форсовання Законів. До тої комісії покликано найкращих адвокатів, як републиканців так і демократів. Одна половина комісії це сторонники форсовання протибіції, а друга заявляється за модифікацією акту Волстеда.

Члени комісії не будуть побирати ніякої платні. Їх завданням буде перевести ревізію судівництва в тій цили, щоби закони не оставали тільки на папері, але були виконувані. Створенне такої комісії заповів президент Гувер у своїй інавґураційній промові.

ЗАЛІЗНИЦІ ВИГРАЛИ.

ДО ОЦІНКИ ЇХ МАЄТКОВОЇ СИЛИ НАЛЕЖИТЬ ВЧИСЛЮВАТИ КОШТИ РЕПРОДУКЦІЇ.

ВАШИНҐТОН, 21. травня. — Найвищий Суд вирішив спір між Сейнт Луіс-О Фаллон залізницею і Менуфекчурерс Рейлвей Компані та Міжстейтовою Торговельною Комісією в справі оцінки маєткової сили залізничої компанії, дозволяючи зачислити до маєткового вкладу кошти направи і продукції нових возів. В той спосіб залізниці будуть в силі піднести ціни на перевіз, а маєток їх зросте на біліони. Підвишка цін буде дозволеним законом опроцентованням капіталу.

Як тільки розійшлася вістка щодо цього рішення, всі залізничі шери на нюйорській біржі почали йти вгору. Спекулянти зі всіх сторін Америки почали замовляти ті шери, надіючись, що отсе тепер добра нагода до спекуляції.

ГУВЕР У СПРАВІ НІМЕЦЬКИХ ДОВГІВ.

ЩОДО ОКУПАЦІЙНИХ ДОВГІВ АМЕРИКА ГОТОВА ЗНИЗИТИ ЇХ ДО ТОЇ САМОЇ МІРИ, ЯК ЇХ ЗНИЖАТЬ АЛІЯНТИ.

ВАШИНҐТОН, 21. травня. — Президент Гувер рад би допомогти аліянтам і Німеччині, щоби вони вже раз дійшли до порозуміння в справі репарацій. Коли ходить о сплату коштів німецької окупації, Гувер готов обнизити ті кошти з боку Америки на 10% і продовжити реченець сплати та піти на такі уступки, до яких будуть склонні аліянти, які держали і держать ще досі армію в Німеччині і зголошують подібні претенсії.

В ОБОРОНІ ВІЛЬНОЇ ПРЕСИ.

СЕНАТОР НОРРИС ДОМАГАЄТЬСЯ ВІДОБРАННЯ ЗНИЖКИ ПОЧТОВИХ ОПЛАТ ДЛЯ ПРЕСИ, КОНТРОЛЬОВАНОЇ ТРОСТАМИ.

ВАШИНҐТОН, 21. травня. — Сенатор Норрис з Небраски виступав проти закупна цілого ланцюха часописів з боку „Ди Інтернешенел Пейпер енд Павер Компані". Він добачує в тім велику небезпеку, коли публична опінія буде в руках тростів. Тому домагається відобрання права полекші до почтових оплат для тих ґазет, які є в руках тростів.

БУДУТЬ ТЕЛЄФОНУВАТИ З КОРАБЛІВ.

НЮ ЙОРК, 21. травня. — Міжнародна Телефонічна й Телеґрафічна Корпорація подає у своїм звіті за послідний рік, що вже пороблено всі приготовання, щоби в найближчім часі подорожуючі кораблями могли получитися телефоном з сушею.

ЧУЖИНЕЦЬКІ ЖУРНАЛІСТИ В АМЕРИЦІ.

НЮ ЙОРК, 21. травня. — З рамени Карнеґійської Фундації для Міжнародного Мира прибули до Злучених Держав 11 журналістів, які репрезентують 9 европейських країв. Журналісти обідуть важніші міста й познакомляться з торговельним і промисловим життям краю. Привитав їх д-р Никлас Батлер, президент Колюмбійського університету.

МІЛІОНИ НА ПАРКИ.

НЮ ЙОРК, 21. травня. — Бюджетовий Комітет вирішив, щоби в слідуючім році зужити $6,000,000 на закупно землі, підходячої на парки і місця для діточих забав.

ВІДЧИЩУВАВ ЗУЖИТІ ПОЧТОВІ МАРКИ.

І ПУСКАВ ЇХ НАНОВО В ОБОРОТ, ЗАРОБЛЯЮЧИ НА ТІМ СОТКИ ТИСЯЧ ДОЛЯРІВ.

НЮ ЙОРК, 21. травня. — Арештовано Чарлза Виліема Ґрема, заступника предсідателя „Зофар Милс Корпорейшен", котрого обжаловано за ошуство, яке принесло державному скарбови шкоду, котра виносить сотки тисяч долярів. Ґрем мав зорґанізувати спілку „філятелістів", які збирали зужиті почтові марки. Ті марки відчищувано хемічним способом і відпродувано по зниженій ціні. Від ряду літ доставляв Ґрем марки своїй компанії і побирав за них повну ціну.

НЕ МОЖУТЬ ВІДЛЕТІТИ.

НЮ ЙОРК, 21. травня. — Французькі летуни, які хочуть піти слідом Линдберґа і перелетіти з Ню Йорку до Парижа, вже готові до лету, але через дощі, мраку і вітри мусять лет відложити.

СПАСЛИ 1,000,000 ЛЮДЕЙ.

ДОПОМОГОЮ ГОЛОДУЮЧИМ НА БЛИЗЬКІМ СХОДІ.

НЮ ЙОРК, 21. травня. — У звіті „Близький Схід і американська філянтропія" подають, що витрачено на допомогу Близькому Сходови понад $100,000,000. Тепер голодова й инші кризи минули й тому дальша акція буде звернена головно до піднесення просвіти серед населення. На протязі 13 літ виратувано один міліон людей від голодової смерти і виховано 136,000 дітей. Підчас голоду годовано 12,500,000 людей.

НЕ ДІЙШОВ ДО ЦЕРКВИ НА ВЕЛИКДЕНЬ.

Андрій Міcько, 26-літний Українець, який рік тому приїхав до Канади і послідними часами мешкав на передмістю Вінніпеґу Ст. Боніфес, вибрався в ночи з суботи на неділю до церкви в Вінніпеґу на богослуження. Враз з ним ішли ще два його товариші. Міcько хотів скоротити собі дорогу і пустився через міст сіпіярської залізниці. Два товариші були осторожніші і справилися на звичайний міст для пішоходів. Се було їх послідне побачення з живим Міcьком. Міcька найдено на другий день покавалкованого на мості. Потяг, що переходив в ночи мостом, убив Міcька, відрізав йому голову й одно рамя і тягнучи решту тіла досить порядне віддалення, мало що не порoздирав його на кусники.

ДОМАГАЮТЬСЯ РОБОТИ ТАЙ НЕ ДЕШЕВОЇ.

Звиш 500 людей без заняття зібралися 1. травня в Саскатуні на віче й ухвалили резолюцію, в якій скритикували правительство за те, що воно спроваджує іміґрантів, а не старається дати їм роботи. Рівночасно вони заявилися затим, щоби не приймати меньше як $50 на місяць за роботу на фармі, або 50 цнт. на годину за роботу в місті. Резолюція, яку комітет мав вислати до Оттави, мала включати також домагання, щоби держава давала повне удержання всім тим, кому не може дати роботи. Більшість з вічевиків були Українці і Мадяре.

СТУДЕНТ ВАТАЖКОМ ОПРИШКІВ.

У Варшаві переловили бандитську ватагу складену з професійних бандитів і злодіїв. Проводив нею син землевласника, студент 4-го року медицини у варшавськім університеті, Йосиф Буйнович. Буйновича арештували в мент, який неодин із нас нераз подивляв у кримінальних фільмах: — коли він душив багату жінку, щоб її ограбити. Нею була жінка власника кіна Бродецького.

ЦЕРКОВНЕ ЧУДО В НЕАПОЛІ.

Недавно в Неаполі було легке потрясення землі. Від цього почали рухатися ковтки у вухах одної статуї в церковці Санта Марія деі Портічі. Серед народу розійшлася чутка про чудо й вірні почали масово приходити до церкви подивитися на статую. Незабаром сталося ще друге чудо. Глухоніма від уродження жінка після молитви перед статуєю раптом почала говорити й чути.

НЕ ПО НУТРУ КОМУНІСТАМ.

Замкнено церкву Василія Блаженного, що була завше в Москві у великій пошані. Мотивом для замкнення було те, що совіт вважає, що церква, завжди переповнена, пишною Службою Божою деморалізує комуністичну молодь, особливо тому, що вона знаходиться під боком осідку правительства, біля Кремля.

570,000 КАРБОВАНЦІВ НА КООПЕРУВАННЯ БІДНОТИ.

Сільський Господар і Укрсільбанк виділили зі своїх прибутків 570 тисяч карб. на кооперування бідноти. Місцеві с.-г. та кредитові спілки й товариства відраховують для цьогож 15% із своїх прибутків. На ці кошти кооперується 351,000 бідняцьких господарств на Україні.

ФЕНОМЕНАЛЬНИЙ ҐІМНАЗИСТ.

В німецькім місточку Ґіссен ґімназист 7 кляси Корхгаймер звернув на себе увагу міністерства освіти, а навіть спеціялістів учених. Він написав наукову розвідку з палеоботаніки, яку признали на стільки зрілою, що звільнили його від іспиту зрілости. Преса пригадує, що згідно зі середньовічною традицією такі виїмкові молоді таланти діставали титул „доктора гоноріс кавза".

„СИНИ СВОБОДИ" ЗАСУДЖЕНІ В САСКАЧЕВАНІ.

Місцевий мировий суддя в Пеллі, Саск., засудив сімох духоборів з секти „сини Свободи", кождого на 10 долярів гривни і кошти за те, що забoронювали своїм дітям ходити до школи. Вони відмовилися платити і замісць сього пішли до тюрми, відсиджувати кару.

САМОГУБСТВО ЧИ ЗЛОЧИН?

Окружний карний суд в Золочеві розбирав неясну справу смерти дідички Петрич Стефанії Рильської, яку найшли застрілену 2. жовтня 1927 р. Рильська лишила майно вартости півтретя міліона зол., якого спадкоємцем став її другий муж; попередній муж, Ясінський, з яким вона розвелась, задовольнився відступним. Згодом вийшли на верх подробиці, які довели до процесу. Бувший економ Рильських, Ростоцький, зрадився перед знайомими, що в день смерти Рильської бачив, як майор Рильський біг схвильований із саду, де найшли трупа його жінки і що чув тоді крики покійної. Ще й інші свідки подали деякі подробиці, що кидають підозріння про вбивство, тимбільше, що Рильська безпосередньо перед смертю підписала корисний контракт з фабрикою в Хожові і не мала самогубних намірів.

ЦІЛУНКИ В ПАРЛЯМЕНТІ.

Спікер англійської палати громад має розвязати тяжку проблєму: чи можна цілуватися в палаті громад, не порушуючи вікових традицій британського парляментаризму. Жінки-посолки досі виталися між собою, як і їх мужеські колеґи, подаючи собі руки. Та тепер повстав небувалий прецеденс: у складі палати зявилися дві подружі пари. Недавно один посол робітник, Дольтон, виїзджаючи з Лондону, прощався в салі засідань зі своєю жінкою, теж посолкою, й прилюдно поцілував її. Інші посли, які бачили цей поцілунок, знайшли, що такий вчинок нарушує парляментарну традицію й поскаржилися спікерові. Спікер не знає, що робити, й хоче тепер поставити цю справу на загальне обговорення палати: чи може жінка цілуватися з чоловіком у парляменті, коли вони обоє посли?

РОЗСТРИЖЕННЯ СВЯЩЕНИКА.

З Ковна передають таку новинку: У місцевім соборі вірні були свідками рідкої церемонії: з прaлата Ольшевського скидали священичі ризи, позбавляючи його всіх прав духовної особи. Ольшевський убив свою любку, вчительку. Архиепископ Ковна переводив цей сумний акт. Ольшевського перевезли в кайданах до церкви. Перед воротами церкви його перебрали в церковні ризи, а коли перейшов поріг церкви, здерли з нього фелон і епітрахіль. У цій же хвилині замовкли орґани та співи, а світла погасли. У захристії переодягли Ольшевського в світську одіж, після чого підійшла до нього поліція, яка вложила нанoво кайдани на його руки.

ФАРМЕР ПОБИВ ЖІНКУ І ЗГУБИВ СЕБЕ.

Ф. Бощук, фармер, що живе пять миль на захід від Лібав, Ман., побив 29. квітня свою жінку до непритомности, а відтак скінчив своє власне життя, напившись отруї. Крик побитої жінки звернув увагу сусідів, які поспішили їй на ратунок і покликали на поміч лікаря та повідомили поліцію в Селкірк. Жінку забрано до шпиталю. Зразу виглядало, що вона побоїв не переживе, одначе послідні донесення зі шпиталю є, що вона поволи приходить до себе.

З СІЛЬСЬКИХ ТРАҐЕДІЙ.

Три роки тяжкої вязниці дістав селянин В. Матис із Жовтанець за те, що забив шевським ножем свого суперника В. Сідельника, який залицявся до тої самої дівчини. Матис, підглянувши одної ночі, що Сідельник спить у кімнаті „його" дівчини, після забави на підпитку, влучив його у само серце. — У селі Раківці 27-літній Антін Бамбаровський після сварки зі жінкою і її батьками рішив усіх їх позбутись; стрілив до жінки, тестя та свекрухи, коли вони спали і крім цього ще порізав їх ножем. Після цього втік у невідомім напрямі.

ГИНУТЬ ЯК МУХИ.

В Олеську (Золочівщина) хтось застрілив крізь вікно служачого кооперативи „Єдність", Юліяна Сухоставського. — У Тернопільщині три випадки самогубства: у Гаях Ростоцьких застрілився 28-літній Франц Сухецький, а в Тернополі повісився 24-літній М. Чумак — оба з нещасливого кохання. — В Івашкові (Борщів) повісився секретар громади Бережанка, М. Білинський, у 63 р. життя, з остраху, що стане перед судом за розстрачені громадські гроші.

ПОКАРАНА АРТИСТКА.

Варшавська артистка Ґорчинська приняла від одного багатого панка грошевий дарунок, буцімто наслідуючи (по свому) грішницю Магдалину, щоби ці гроші жертвувати на будову дому для польських акторів. Союз артистів визначив у цій справі товариський суд, який розслідивши справу, виключив Ґорчинську на рік зпоміж своїх членів. За цей час Ґорчинська не зможе виступати в ніякім театрі.

ФІНЛЯНДІЯ НЕ ЙДЕ НА РУКУ БОЛЬШЕВИКАМ.

Подражнююче враження викликало в Москві неприлучення Фінляндії до пакту Літвінова. Фінляндський уряд відповів, що він чекає на ратифікацію пакту Келоґа. Совітська преса закидає Фінляндцям, що вони саботують совітські зусилля до мира.

ЗАБОРОНА ГОСПОДАРСЬКОЇ ВИСТАВИ „СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРЯ".

Краєве господарське товариство „Сільський Господар" внесло було ще в серпні м. р. до міністерства торговлі і промислу у Варшаві подання на дозвіл улаштувати у Львові українську промислово-рільничу і торговельну виставу. На днях одержало т-во повідомлення про заборону вистави.

НЕ ЛЮБЛЯТЬ КРИТИКИ.

Зїзд учених комуністів підкреслює, що наука в СССР все ще знаходиться під сильним впливом антикомуністичних елементів. Зїзд постановив виключити Тальгеймера з числа професорів Комуністичної Академії, за те, що він на відчитах дозволив собі скритикувати засади комунізму.

РЕПАРАЦІЙНІ ПЕРЕГОВОРИ НА ДОБРІЙ ДОРОЗІ

АМЕРИКА ПОЛЕКШУЄ СВОЇ ВИМОГИ, А ЗА НЕЮ ЦЕ РОБЛЯТЬ ИНШІ ДЕРЖАВИ, КРІМ БЕЛЬҐІЇ.

ПАРИЖ (Франція), 21. травня. — Репараційна комісія одержала повідомлення, що президент Злучених Держав Гувер згодився зменшити суму репарацій, яку Америка має одержувати щорічно від Німеччини. Хоч загальна сума американських вимог не зменшується, все таки зменшення щорічних виплат значно полекшує для Німеччини виплату всіх репарацій. Иші держави також схиляються полекшити Німеччині сплату репарацій. Лише Бельґія не хоче зменшувати своїх вимог, а передовсім вона вимагає від Німеччини 25,000,000 золотих марок, які Бельґія стратила підчас війни на подешевінню її грошей.

Крім цього перед репараційною комісією стоять ще три важкі питання до розвязання: 1) де Німеччина дістане 15 міліярдів золотих марок для щорічної сплати репарацій, коли держави не зможуть ще зменшити своїх вимог; 2) взагалі в яких розмірах може Німеччина робити свої річні сплати і 3) скільки Німеччина зможе вложити капіталу в новий інтернаціональний банк, який буде заснований для переведення операцій по репараційним сплатам.

ОПОЗИЦІЯ ДО ДИКТАТУРИ ЗРОСТАЄ.

АРЕШТОВАНО ПРИБИШЕВИЧА. ОЧІКУЮТЬ НОВИХ АРЕШТІВ СЕРЕД ХОРВАТІВ. САМА ВЛАДА ПРИЗНАЄ, ЩО ЧИСЛО ЇЇ ВОРОГІВ ВСЕ ЗРОСТАЄ, ПРОПУСКАЮЧИ ЦІ ВІДОМОСТИ ДО ПРЕСИ.

БІЛҐОРОД (Югославія), 21. травня. — До Білгороду приїхав вожд Хорватів Світозар Прибишевич. Не зважаючи на заборону поліції, зявився він у столиці, й хотів відвідати свою тяжко хвору дружину. Поліція негайно його арештувала й вивезла в маленьке місто в глибині Сербії. Тепер очікують арештів инших хорватських вождів, чим започаткується нова драстична політика диктатури.

Не зважаючи на сувору цензуру, в пресу проходять відомости, що королівська диктатура, яка раніше мала не багато приятелів і не багато ворогів, бо населення ставилося до неї байдуже, тепер з кождим днем наживає собі більше ворогів. Приходить час, коли диктатура мусить або відступити свою владу знову парляментарному правительству, або для того, щоби залишитися при владі, мусить розпочати жорстокий терор.

ЧЕРГОВА ВІЙНА.

РОСПОЧИНАЄТЬСЯ НОВА ВЕЛИКА ВНУТРІШНЯ ВІЙНА В КИТАЮ. ПОВСТАНЦІ ЗАХОПИЛИ КАНТОН.

ШАНҐАЙ (Китай), 21. травня. — Бувший військовий міністер нанкінського уряду маршал Фенґ мобілізує армію в Гонанській провінції. Ще не відомо, куди він з нею рушить, але безперечно Китай стоїть на передодні нової великої внутрішньої війни. Лиш уступлення президента републики, ґенерала Кай-Шека, може запобігти новій кривавій війні, але тоді почнуть пакувати повстанці.

Тимчасом инші дрібніші повстанські ґрупи ведуть наступ у ріжних частинах Китаю на війська нанкінського правительства. Ґрупа повстанців з провінції Кванзі захопила місто Кантон.

МАНДРУЮЧА ЕКЗЕКУТИВА ЛІҐИ НАЦІЙ.

МАЮТЬ НАМІР ЗАПРОСИТИ РАДУ ЛІҐИ НАЦІЙ НА ЗАСІДАННЯ ДО КАНАДИ.

ЖЕНЕВА (Швайцарія), 21. травня. — Чергове засідання Ради Ліґи Націй, що має відбутися в Еспанії, викликало гадку серед Канадійців, щоби запросити її на засідання до столиці Канади, міста Отави. Колиб таке засідання тут відбулося, воно набралоб надзвичайно великого значіння. Перше, це показалоб, що Канада не є британською домінією, підлеглою Анґлії, але є суверенною державою. Друге, це показалоб на ділі, що Ліґа Націй не є спеціяльно европейською установою. Засідання Ради Ліґи Націй в Канаді наблизилоб до неї також сентимент американського загалу, який тут міг би придивитися близче до праці Ліґи Націй.

Крім того є гадка запросити Раду Ліґи Націй на засідання до Берліна та Варшави.

РУМУНИ СВЯТКУЮТЬ.

СОТКИ ТИСЯЧ СЕЛЯН ТА ВІЙСЬКА ЗІБРАНІ НА СВЯТО ДЕСЯТЬЛІТТЯ ВЕЛИКОЇ РУМУНІЇ.

АЛЬБА ДЖУЛІЯ (Карльсбурґ, Румунія), 21. травня. — З нагоди десятиліття утворення Великої Румунії, коли то по війні приєднано до неї нові землі, відбулося величезне торжество. В поході взяли участь десятки тисяч війська та понад сто тисяч селян, що прибули зі сіл у своїх народніх строях. Цій параді придивлявся король-дитина, його бабка та инші румунські достойники.

ЗЕМЛЕТРУС У ТУРЕЧЧИНІ.

АНҐОРА (Туреччина), 21. травня. — Недалеко міста Сіваш, в Малій Азії, землетрус знищив село Зучерні. Тисячка хат зруйнована. Дотепер нараховано 39 убитих і стількиж поранених.

РЕВОЛЮЦІЙНИЙ РУХ В ІНДІЇ.

ЛОНДОН (Анґлія), 21. травня. — Революційний рух в Індії все більше зростає. В імени конспіративного штабу „соціялістів-републиканців" розсилаються загрози ріжним анґлійським вищим урядникам, а між ними віце-королеви Індії, лордови Айрвінови.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, on March 6, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Oorder.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ПО КОНВЕНЦІЇ.

Делегати 17-ої Конвенції розіхалися домів, не знаючи навіть, кого саме вибрано до нового уряду Союза. В перших днях нарад Конвенції витрачено багато часу на полагоду формальностей, получених з вибором предсідателя Конвенції і ріжних комісій. Це відбилося при кінці нарад, бо не ставало часу на полагодженне многих важних справ. Через те не переведено як слід дискусії над Сиротинцем, молодечим департаментом, реасекурацією і иншими справами. Це повинно бути наукою для делегатів на слідуючу Конвенцію щодо цього, як треба щадити час і як треба всім старатися допомагати предсідателеви у веденню Конвенції, а не йому перешкаджати повінню формальних і наглих внесків, які дуже часто тільки продовжують наради.

До нової екзекутиви ввійшли всі давні урядники кромі одного предсідателя. Старому предсідателеви гром. Т. Грицееви дано вотум довіря, а за його ревну працю для добра нашої організації належиться йому дійсне признанне.

Зайшли деякі зміни щодо Заступників Головного Предсідателя, Контрольорів і Головних Радних. Дивним моглоб декому видаватися, що так много делегатів старалось дістатися до уряду. а на ділі нічого дивного в тім нема. Це до певної міри природне явище. У. Н. Союз являється найбільшою і найідейнішою народною організацією. Бути її урядником це особливша честь. Більшої чести годі доступити серед нашої іміграції в Америці. Тому й не диво, що кождий старається о цей почесний уряд.

Та всіх задоволити годі. На кілька місць, призначених для Головних Радних, маємо сотки, а то й тисячі добрих кандидатів, а всіх їх вибрати неможливо. І на тій Конвенції було дуже богато делегатів, котрі мали всі потрібні кваліфікації, щоби стати Головним Урядником. Булоб навіть дуже сумнівно з нами, колиб їх не було. Вони були, але не було для них місця і тому попав з них той, що мав більше щасте.

Конвенція скінчилась і вибрано новий уряд. З тим фактом мусить числитися кождий. Тому треба нам всім забути за передконвенційні чи конвенційні порахукки й розбіжности, а взятися всіми силами до дальшої праці над поширенням і скріпленнєм нашої організації. Остання Конвенція вимагала точного звіту з діяльности не тільки Екзекутиви, але й Головних Радних. На це треба памятати. Тому Головні Радні повинні взятися вже тепер до праці по своїх округах, щоби могли перед слідуючою Конвенцією дати доказ, що вони заслужили на це довіре, яким їх наділила Ювилейна Конвенція.

СВЯТО УКРАЇНСЬКОГО ТАНКУ

(Виступ школи Василя Авраменка в Ню Йорку).

Перша стадія інтензивної праці Василя Авраменка закінчена й учні його шкіл мали прилюдний попис у неділю 19 травня в Ню Йорку. Це не був звичайний попис танкової школи, але свято справжнього українського народнього мистецтва, свято українського танку. В цей вечір у просторій галі „Стар Касіно" мистецькою рукою великого майстра В. Авраменка була намальована чудова картина всієї Соборної України.

Картина ця була більша від найгеніяльнійшої, яку міг би створити найбільший майстер-маляр, бо поза всією своєю красою вона була жива, мала в собі живу прекрасну душу українського народу. Отсе саме, відчування тієї душі хапає за серця всіх глядачів і не в одного з них потекли з очей рясні сльози. Потекли, бо тут на далекій чужині кожен з нас побачив своє рідне, таке миле, таке красиве, ґраціозне немов чудовий цвітник квітів, який з усіх просторів наших рідних земель пересаджено сюди, далеко за океан.

Це не був лише цвітник з найкращих цвітів зі всіх просторів України, але це була сама душа українського народу, виявлена в його прекрасному танку. Українське мистецтво сильне й могутне своїм народнім духом. Українська пісня, чи український танок, коли вони не відходять від своїх питомих народніх форм і змісту, можуть чарувати й захоплювати не лише нас, Українців, але й народи всього світу. Сильні вони лише в своїй народности, а тому кожен намул, кожна спроба „змодернізувати", або „зінтернаціоналізувати" їх неминуче приведе до страчення їх художньої вартости.

В. Авраменко, як великий майстер і творець, це добре знає й відчуває. Він лише аранжує, лише систематизує все те, що ураїнський нарід має в свойому танку, та у вищій художній обробці виводить його на широку сцену. Коли так буде провадитися дальше праця, коли Українці в першу чергу самі зрозуміють красу свого танку, коли вони зрозуміють, що це є такий саме великий і дорогоцінний скарб нашого народу, як народня пісня, тоді вони дружно допоможуть нашому великому майстрови Авраменкови осягнути поставлену ним мету. А метою його те, щоби і танок український, таксамо як і пісня українська, захопив перше місце серед народнього мистецтва всіх народів. Українці повинні зрозуміти, що В. Авраменко робить не для себе, але виконує велику національну патріотичну роботу для загального добра українського народу. Він також стоїть на полі бою за визволення українського народу, бо в своїх танках висвітлює перед чужинцями велич та красу душі українського народу. Він на мові танку, на мові зрозумілій всім народам і всьому людству, говорить в імени українського народу та в інтересах нашого народу. На справу В. Авраменка повинні ми дивитися, як на велику нашу національну справу, як на одну з важних ділянок того поля, на якому тепер Українці ведуть бій за своє визволення, за свою державність.

Так, а не инакше розуміє свою працю і Василь Авраменко. Про це він заявляє на кожному кроці своєї діяльности. Ми повинні кожного борця підтримувати всіма своїми силами, щоби прокляття за нашу національну індеферентність, за наше недбальство й неробство в часи, коли на всіх просторах рідних земель, на всіх закутинках земської кулі, де лише бється українське живе серце, свідомі Українці ведуть боротьбу за своє культурне, соціяльне і державне відродження, не спало на наші голови.

Поза тим те, що робить Авраменко й до чого він змагає, дає з художнього боку, з боку чистого мистецтва насолоду й задоволення найбільше вибагливому смакови. Краса виведених ним танків захоплює не лише нас, Українців, але й чужинців. Одна лише поява трохсот танцюристів в народніх строях, як це було в Ню Йорку, викликає бурю невмовкаючих оплесків. Багацтво й ріжнобарвність фарб захоплює око кожного глядача й приковує його до себе своєю красою. Тут побачимо одністрої зі усієї соборної України, від Карпат аж по Кубань. Одністрої з гірської, степової, подільської і т. д. України сплелися в один прекрасний вінок. Всі вони старанно виконані й немає на них ні блідого убожества, ні „малоросійської" дісгармонійної ріжнобарвности, що так часто доводиться подибувати нам в ріжних „шовах", чи на підмостках наших „малоросійських" труп. 300 одністроїв, кожен зрокема гарно викінчений, а всі вони разом, чи окремими групами, це надзвичайної краси килим, що покриває всю Соборну Україну, а зітканий з найкращого матеріялу, який лише можна на ній знайти.

Коли дивишся на танки, то бачиш тут чудову дрібушечку наших гірняків, або широкий хвилястий танковий хід наших степовиків. Так і бачиш в кожному кроці то Гуцула, що дрібненькими кроками перестрибує з камінця на камінець, то степовика, що широкими повільно-пластичними кроками колихається немов висока трава в чистім полі, або ниви золотоколосої пшениці. Чудовим колом-сонцем ідуть дівчата всієї України в свойому танку-гимні, сонцю-гаївці; бачиш всю Україну захоплену одним спільним танком-метелицею.

Там воскресли з гробів в чудовому танкові „Запорожський Герць" запорожські козаки, що вихром несуться в буйнім степовім танці, виблискуючи шаблями та погримлюючи ними в бойовому запалі. А он насеред салі виринули з гущавини українського цвітника українські чумаки в білих, як сніг убраннях і пішли в чудесний, чумацький степовий танок. Аркан, коломийка, катерина-херсонка, аркан колом і т. д. Все наші рідні, все народні наші танки тут на далекій чужині. Дивляться на них люди і вже дехто за слізьми радости від піднесеного святочного настрою не бачить танцюючих. А ось чумаком, широким степовим кроком, легеньким мов степовий вітрець, на середину салі випливає танечною ходою сам Авраменко. Грім оплесків покриває згуки орхестри. Танцює він не під ритм музики, бо її не чути, але під грім безперервних оплесків. Всі, і свої і чужинці, захоплені, всі в якомусь незрозумілому екстазі плескають в долоні та гукають „біс", „біс"! Дійсно ніби всі „збісилися", упившись величю краси українського танку.

Толстой та лікарі.

Толстой був тяжко занедужав, але не хотів, щоби призвали лікаря. Питалися його, чому робить це.

— Хочу вмерти природною смертю, — відповів Толстой.

—o—

Тяжкий двобій.

— Чи пан Бобик є вдома?

— Є, але лежить, бо вернув із двобою.

— Ах! То він певно сильно ранений?!

— Е ні! Він сильно пяний.

ВІДОЗВА

АМЕРИКАНСЬКО-УКРАЇНСЬКОГО МУЗИЧНОГО ТОВАРИСТВА.

У скарбниці світової культури можна дещо відшукати й з українського культурного скарбу, а саме в дільниці музичній. Кожний Українець повинен знати, який той скарб та чого вартий і плекати його собі на користь і славу.

Нижче підписані громадяне доводять до відома шановних діячів і любителів музики й співу про заснування **Американсько-Українського Музичного Товариства,** щоби спільною працею його членів піднести розвиток української музики, нашого великого культурного скарбу і здобути признання йому і його господареві — Українському Народові — серед культурної сімї народів.

Український народ є з природи музичним і співучим, але за працею на хліб насушний наші музичні таланти лишаються занедбаними. Отже шукаймо за музичними талантами, шукаймо за добрими голосами, аби вони марно не пропали.

Коли наші артисти стануть на підніжжя світової слави, то й Народ Український здобуде инше положення, ніж має сьогодня. Українці є великою нацією по скількости. Учімся хоч у таких, як Вірмени або Греки, котрі лишають нас позад себе діяльністю своїх музичних товариств. Дивімся на сю справу, як на бизнес, бо талант є капіталом, котрий може дати добрий процент. Отже таким капіталом є наші хори, орхестри, співаки, музиканти й инші артисти.

Після виступів Укр. Нац. Хору серед нашої еміґрації помічається зріст **хорових** гуртків. Їх склад і якість ріжноманітна, а організованість звичайно ґрунтується лише на діяльности одного дірігента. А.-У. М. Т. ставить своїм завданням організовані зносини межи українськими хорами. Хорова праця буде ширшою й кращою, стане цікавішою й охопить кола громадянства тоді, коли хори наші познайомляться і порозуміються межи собою, коли один хоровий гурт допомагатиме другому і репертуаром і теоретичними порадами і тим досвідом, що добувається лише з практики. Тому кожний дірігент і кожний співак чи співачка українських хорів є бажаним кандидатом в дійсні члени нашого Товариства; тут знайдуть вони приміщення свого досвіду й шлях до найбільш артистичного виконання свого репертуару.

А.-У. М. Товариство ставить окремим своїм завданням утворення **Американсько-Українського Національного Хору** з представників найкращих хорів, що будуть членами А.-У. М. Т-ва. Такий хор мав би окреме завдання, а саме — концертову подорож по Америці.

Поруч з працею хорових організацій А.-У. М. Т. кличе до організованої співпраці **українські орхестри і банди,** бо лише спільною працею з хоровими гуртками й окремими артистичними силами не лише пошириться українська музика, але й у нашого загалу виробиться **музичній смак.**

Наші артисти з добрими голосами за свої сольові виступи мають признання слухачів. **Відділ сольового співу** в А.-У. М. Т. радо допоможе їм у виборі пісень для концертової естради, а поширюючи відомости про них, яко Українців не лише по назві, але й по діяльности, буде стреміти до спільної організації.

Музична праця для многих Українців уже й нині є бизнесом. У будучности такий фах ще більше пошириться. Наші хлопці й дівчата, які вчаться на скрипці, пяні, чи якім дутім інструменті, часто мають на увазі не лише етичне задоволення, але й власну екзистенцію. Але та молодь працює без усякого звязку межи собою й одірвано від національного музичного життя. В такій одірваности криється велика небезпека утрати для нас талановитих одиниць, а крім того ще й зведення їх талановитости до одної техніки без глибокої душі, без котрої музикант не виросте в артиста світової слави. Лише рідна музика вчить артиста вкладати душу в свою техніку. Тому **кличемо наших молодих музикантів до праці й науки в гурті своїх товаришів-членів А.-У. М. Т-ва.** Участь таких молодих членів для нас особливо важна, бо вони мусять стати основою дальшого життя й розвитку нашої праці в А.-У. М. Т-ві й саме з їх гурту вийдуть ті композитори, капельмайстри, музиканти й співаки, що своєю діяльністю дадуть пишний розквіт нашій музичній справі, а імена свої зроблять славними на весь світ.

Хоч по суті музична справа не має в собі нічого політичного, але в умовах боротьби народньої за свою культуру й незалежність, стає вона важним чинником національно-політичним. Тому, видаючи цей заклик до американсько-українського громадянства, ми віримо, що наші свідомі громадяне почують наш голос, зрозуміють велич діла і рішучо підопруть його співпрацею в Американсько-Українськім Музичнім Товаристві.

Тимчасовий уряд Амер.-Укр. Муз. Т-ва: **Гр. Павловський,** голова; **М. Гайворонський,** секр.

American-Ukrainian Musical Society,
54 W. 114 St., New York City.

В. БУДЗИНОВСЬКИЙ.

ГЕТЬМАНСЬКИЙ СУД

(Історична повість).

(38)

Коли Кравчук вже перенісся до своєї комнати і пішов до роботи, Тиміш і його шурин взялися оглядати замки до скарбу. Виговський показав Тимошеви, де при одній дірці замку була кришка заліза свіжо відлупаного. Тиміш оглянув докладно свій ключ і той, що був у Виговського. Не знайшов на них ні черточки сліду, щоби де відкришився від них який кусничок, хоч би маленька пилинка. Значить, як ся кришка була від ключа, то була від ключа нового, ще не почорнілого, і такого, що в дірку замка тяжко ліз. Ключі Виговського і Тимоша всувалися легко і легко оберталися. Призираючися ліпше замкови, Тиміш побачив на краю одної ключевої дірки свіжий знак від відкришеного кусничка заліза. Показуючи знак Виговському, сказав:

— Отже хтось має трету пару ключів. На отсе місце при дірці ключ був загрубий і тяжко всувався. Очевидно, ключ був доброблений. Злодій мабуть натис і впхав ключ на силу, отже крайчик дірки відкришив.

— Воно на таке виходить, що в чиїхсь руках є трета пара ключів. Але хто би міг бути? Бо то може бути тільки хтось з челяди.

— Цілком чужому й ключі не помогли би, бо коли і як сюди зайшов би? Я маю підзор на одного. Тим злодієм не може бути хто инший, як наш золотар. Він і ключа змайструє.

— Змайструвати, змайструє. Але до того мусів би бодай раз мати в руках мої ключі, або гетьманові. Як не ключі, то відтиски. Від мене не міг мати ні ключів, ні відтисків. В день ношу ключі на ґруди, завішені через шию. В ночи вони все в залізній скрини під ліжком, ключ від скрині завішений на шиї. Сумніваюся, чи гетьман дав йому свої ключі хоч би на одну хвилинку.

— Для мене також загадка, як той хтось міг ті ключі доробити. Замки такі, що відтиски дірок не вистануть, щоби ключ мож було доробити... Як зробив, то зробив, але я не сумніваюся, що то Кравчук той злодій. Бо хтож би инший?

Данило пристав до тої думки, кажучи:

— І як так думаю, бо він добрий майстер і міг коло тих замків майструвати преспокійно що ночі. Але, як йому доказати? Хиба здоймити колодки і стежити, щоби спіймати на горячім, як злакомиться ще раз.

— Треба буде так зробити...

В тій хвили хтось застукав до спальні Виговського, цілком так само, як се зробив був Тиміш. Виговська встала, закинула на себе хусту і вийшла сказати Данилови, що хтось хоче балакати з ним. Данило вийшов з хати і пішов під вікно. Вернув з отаманом татарської сторожі. Він промовив:

— Я прийшов до полковника Тимоша. Є або справді якісь важні вісти для вас, пане полковнику, або якась напасть. Мої хлопці спіймали якогось черця, що скрадався до двора. Не боронився. Привели його до мене. Він сказав мені, що скрадався тому, бо має гетьманську родину перестерегти фперед якоюсь великою небезпекою, але так, щоби в дворі ніхто не бачив його. Дуже втішився, коли вчув, що гетьманич Тиміш дома. Просить, не просить, а благає, щоби ви прийшли до него. Для вас небезпеки нема ніякої, бо ми перетрусили його. Окрім двох пістолів і двох ножів, які мав під рясою і які сам передав мені, не має ніякої збруї.

Тиміш пішов з Татарином до його хати, де між двома вартовими сидів бородатий чернець. Коли вартові вийшли з комнати, Тиміш спитав черця, хто він і що хоче сказати.

— Я, Тодір Медвин. Не знаю, чи ви коли чули про такого; чи пан гетьман розказував коли про свого старого приятеля, мого батька, що колись був золотарем у Львові.

— Я не чув би про Івана Медвина?! — Тиміш відповів. — Мій батько не сказав би своїм дітям, хто батько його жінки? То ти мабуть прийшов до твоєї сестри. Хочеш бачитися з нею і побалакати? Не бороню.

Чернець затрусився і відповів:

— Моя сестра у Львові, глубоко в сирій земли, на кладовищи галицького передмістя.

— То ти хиба мав ще одну сестру. Я про Олену. Ту, котру захопили і вивезли Татари. Не знаєш того, що мій батько видобув її з неволі і оженився з нею?

— Я мав тільки одну сестру... Олену. Її не захопили жадні Татари і ніхто її не вивіз. Вона віддалася у Львові і скоро потім померла. Померла на моїх очах і я сам похowав її. Се сталось ще заки гетьман оженився.

Тиміш чудно якось вдивився в черця. Аж по довшій хвили промовив:

— То хтож та Олена Медвинівна, моя мачуха?! Хиба у Львові був ще один золотар Медвин, котрий також мав сина Тодора і дочку Олену. Батько розказував нам, як він пізнав ту Олену і добре їй придивився, бо вона вела його від краму аж до комнати Медвина... Чи тебе, небоже, не підіслав хтось до нас, щоби колотити?!

— Не підіслав. Мене до вас вислав наказний гетьман Кричевський, царство йому небесне. Коли приходжу так пізно, то сему винна тайна. Кричевський, вже будучи на смертній постели, вислав мене на те, щоби вам, через вас і гетьманови отворити очі...

— Ти бачився, балакав з Кричевським? Коли й де?... І... що найважніше, як не брешеш, то хто та, будьтоби Олена Медвинівна, моя мачуха?

— Хто вона, я вгадую і мабуть не помиляюся. Але скажу вам аж тоді, коли її побачу. З Кричевським я зійшовся був під Лоєвом в шатрі литовського гетьмана, князя Радзівіла, у котрого я відроблював довги мого батька. Ідучи в похід, він взяв мене з собою. Який страшний був бій між військом Радзівіла і козаками Кричевського, мабуть вже знаєте. Сили не були рівні. У Радзівіла була тяжка німецька піхота, легка й тяжка кіннота і сильна гармата. На добавок Радзівіл сидів у таборі сильно укріплений, з одного боку обезпечений Дніпром, з другого річкою Лоївкою. Кричевський мав тільки легку кінноту і шаблями вдарив на сей, майже залізний мур. Хоч козаки мусіли вступитись, то вони свою роботу зробили. Приказ гетьмана виконали, бо Радзівіл свій похід на Україну мусів залишити.

— Тільки велика шкода, що на побоєвищи лишився також сам Кричевський. Мій батько до нині сеї втрати не годен переболіти.

— Литовські чури, що розбіглися по боєвищи обдирати трупів, знайшли Кричевського ще живого і привезли до одного з наметів князя. Коли княжі лікарі вже оглянули і обвязали його, прийшов до него сам князь і довго з ним балакав. Вийшовши, князь пішов оглядати річи, які чури поздирали були з Кричевського і які на приказ князя віддали назад. По хвили до князя позвали мене. Князь стояв з годинником в руці. Коли я приступив до него, він подав мені годинника і спитав, чи я коли бачив його. Я остовпів. Той годинник був у мого батька в направі і пропав разом з иншими річами. Бо треба вам знати, мого батька обікрав був його челядник і з великою добичю втік в світ за очи. Коли я князеви сказав, що годинник пізнаю, князь пішов з ним до Кричевського, сів на ліжку біля недужого і показуючи йому годинник, спитав:

„Чи не могли би ви сказати мені, відки взяли отсе?"

— Кричевський глянув на годинник і сказав коротко:

„Купив".

„Давно і де?"

„Торік в Чигирині".

„Хто продав?"

„Золотар Михайло Кравчук, що саме тоді прийшов до Чигирина".

„Відки прийшов?"

„Не скажу".

„Чудо, тай диво! Яку далеку окружну дорогу сей годинник мусів зробити, щоби назад вернути до мене, до свого давного пана. Се моя одинока користь з походу і з тої кровавої баталії".

„Се був ваш годинник? Може вам вкрали його?"

„Що у мене був такий годинник, тямлю дуже добре. І золотар Медвин пізнає його".

„Медвин? Який Медвин? Може батько гетьманової Хмельницької?"

(Дальше буде).

Семен Федорчук.

МАЙ НА УКРАЇНІ.

Чи то май, чи не май,
Їй Богу, не знаю:
Пригадався мені май
В моїм ріднім краю.

Україно моя мила,
Про тебе думаю;
Хоч яка ти нещаслива,
Та весела в маю.

Як згадаю, Боже мій:
Куди подивиться —
Цвіт пахучий по землі
Диваном стелиться.

Запах цвітів мішається
З співом соловія,
Пчілки бренять, хрущі гудять,
Аж серце радіє.

Там зазуля „щастя кує",
Соловій тьохкоче,
Бузько знов села вартує
И розважно клекоче.

Ластівочка - щебетушка
Над тобою веться,
То діткнеться тебе душка,
То знов віддалиться.

А у полю жайворонок
Гень, гень висотами
Свою пісеньку виводить
Аж під облаками.

Україно моя мила,
Про тебе думаю:
Нема краще ніде в світі
Понад тебе в маю.

Фол Рівер, Масс.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

ЕНН АРБОР, МІШ.

Виступ Українців на міжнародній концерті.

В нашій місцевості живе біля трицять українських родин, які розсіяні на всі сторони міста, так, що межи ними нема ніякого організаційного звязку.

Публична школа "Perry School" уряджувала інтернаціональний концерт, дня 5 травня, на закінчення шкільного року вечірнього курсу англійської мови, присвячений головно еміґрантам.

Місцеві мешканці сливе не знали нічого за Українців, а як що знали, то думали, що український народ є частиною польської нації чи російської; таке поняття було навіть і між високо образованими людьми, які посідають дипльоми висшої науки. Навіть аранжерка концерту, Місс Дікен, принципалка школи, носилася з думкою, що Українці — це складова частина „Поліш нейшен". Це її поняття прийшлося розбити ученикові школи тов. П. Угринові.

Трохи моторошно стає, коли чується від людей висшої верстви такі небелиці про Україну.

На міжнародньому концерті була й українська програма, яка випала найкраще за всі инші програми других національностей. Можна сказати отверто, що виконання українських точок було мистецьке й клясичне в порівнанню до цілої програми.

За українську репрезентацію постарался адвокат Іван Яців та І. Іванчук. Послідний либонь і на свій кошт постарався привезти артистів.

Годиться сказати головно за українську програму, яка, як вже вгорі намінено, випала найкраще, та що публика завертала виступаючих навіть по тричі.

Предсідник української програми, адвокат Іван Яців, дав у вступнім слові деякі свої завваги щодо школи й її значіння для еміґрантів. При тім він переповів укоротці про Україну: з ким боролася вона та як чисельний цей народ. Потім порівняв, що ріжниця України від Росії така, як от приміром Італії від Німеччини. Він такою анальогією розбив мильне поняття слухачів про нас, як про „Рошен".

Українська програма складалася з трох точок.

І. **Вокальне сольо;** панна М. Білан (акомпан. пані Дячук) „Кажуть люде", „Карі очі" та „Гандзя".

II. **Скрипкове сольо;** панна М. Никорчук (акомпан. панна М. Вороновська) „Ангел ночі" та вязанка українських пісень: „В гаю зеленім", „Ой не ходи Грицю", „Гречаники" та „Гей на горі там женці жнуть".

III. **Український балет;** 1) „Гопак" — панна О. Романчук і пан І. Іванчук; 2) „Гонивітер" — панна А. Баран; 3) „Запорожець" — І. Іванчук.

Всі виступаючі попписалися дуже добре, а тому їм належиться дуже глибоке признання від української кольонії в Енн Арбор. Вся авдиторія грімкими оплесками й „бісами" нагороджувала виступаючих. Всім дуже подобався український танок та чарівний спів українських мельодій і скрипкова українська музика.

Ще годиться сказати, що як граючі булиб хотіли зважати на „біси" — завертання української програми, то мусілиб найменше половину часу прочої програми забрати собі.

Хоч на згаданому концерті не було тисячів гостей, — проте зробив він велике вражіння на тих, що бачили "Ukrainian". Очевидці вже не скажуть, що ми це частина "Populus Poloniae".

Честь і слава та горяче спасибі виступаючим й аранжерам української програми!

Ще годиться сказати, що виступ дітей гром. Е. Леня та дівчат Розалії й Олени Яніцьких випав добре. Школяр Е. Леньо, 6-літний хлопець, маючи чотири роки, вже виступав у „бродкестінґ-стейшен" зі своєю улюбленою гармонією.

Бажаю українським громадам, співакам та балет-майстрам корошого успіху й належного признання знання свого завдання.

Інкоґнітус.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

УКРАЇНСЬКИЙ ТАНОК.

(З черновецького „Часу")

З давен давна і по нинішний день по всіх закутоках земської кулі, де тільки находилась і находиться людська постать, існували й існують танки. Починаючи від дикуна і кінчаючи культурною людиною.

Находяться хвилі, коли людина мимоволі виспівує всі свої душевні почуття. Таксамо є хвилі, коли людина бажає виявити свій душевний настрій рухами тіла.

Це є танок.

Всі народи, всі нації мають свої менше або більше розвинені, менше або більше гарні танки.

І ми не остали ззаду. Маємо свої національні танки. Наші танки численні, ріжноманітні та гарні. Але ми не доцінюємо той дорогий скарб. Крутимося божевільного „чарльстона", неморального „факстрата", „шімі", сумного „танґо", „вальса"... а свій веселий, приличний, повний енергії танок ставимо в другому ряді, або зовсім забуваємо про нього.

Ріжниця між українськими і многими неморальними та хоробливими танками, котрі так скоро в нас поширюються, величезна.

Головна прикмета українського танку є веселість. В цьому й полягає його найбільша заслуга.

Ми мали цілий ряд поетів плаксивців. Вони замісць того, щоб компонувати щось бадьорого... любувалися сумками, плаксивими віршами. Замісць прискорити визволення, вони робили нарід інертним, учили тільки плакати над нещасною долею.

Танок приносив нам хвилі розради. Тут велика заслуга нашого танку. З танками ділилося і діється те саме, що з народньою поезією. Богато народньої творчости йде в забуття не записаної, не схороненої від загибелі. Богато танків забулося. Та наш нарід живий, плодовитий, приходить до сили і не перестає витворювати нове, нову пісню, новий танок.

З нашої літератури довідуємося, що були такі танці: гопак, козак, козачок, Бондарівна, Гандзя, Роман, раки, Василиха, Тетяна, Забалкан, сучок, шевчик, Сидір, бички, перепілочка, ножиці, метелиця, коломийка, аркан, васильки, журавель, гречка, шумка, стриянка, талалайка, кривий танок, Санджарка, гуцулка, манджарка, гайдук, Микита, торбан, волошка, сторцацк, швець.

Першим, хто збирав українські танки, був Василь Верховинець. За ним розвиває українські танки театр. Та це були танки необроблені, нерозвинені.

Найбільшу заслугу на полі відродження українського національного танку положив, тай досі не покинув артист Василь Авраменко. Він обіхав майже всі українські землі, приглядався народнім танкам, зрозумів їх суть і утворив нові танки: козачок подільський, гопак колом з вільним сольом, гречаники, Коломийка наперед, Великодна гаївка, Катерина-Херсонка, Метелиця вюча, гопак парубоцький, танок Гонти, журавель весільний, Чумак, Запорожський герць, Аркан коломийський, Чумачок, гони-вітер - коломийка, танок Довбуша та балетні картини: „За Україну", „Чумак", „Січ Отамана Сірка", „Довбушева ніч", „Великдень на Україні", „Русалки" — фантастичний балет і інші.

Виступи Авраменка з українськими танками вінчалися завше великим успіхом. Наприклад на світовій виставі в Торонто (Канада) в 1926 році. Найкращою мистецькою точкою цієї вистави серед мистецтва ріжних народів були наші національні танки. Дванацять днів на сцені виступало більше сотні українських танцюристів, на котрих із захопленням дивилися глядачі ріжних національностей, що зїхалися зі всього світа на виставу.

Завдяки Авраменкові український танок став цілком окремою галузю українського мистецтва. Всі і всюди, головно молодь повинна плекати й ширити український танок. Що більше: повинні збирати танкові матеріяли серед народу, щоби більше й більше прикрашувати і збогачувати молоду галузь мистецтва. Український танок є одним із досягнень нашої культури.

Л. К.

МІТІНГИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. Цим повідомляється членів бр. св. Василія, 339 від. УНС, що місячні збори відбудуться в неділю, 26 мая с. р. о 2-гій годині пополудни під ч. 610 S. American St. Справи є важні, тому присутність кождого члена конечна. Хто з членів не прибуде на сі збори, заплатить $1 кари. — За уряд: І. Сорока, предс.; І. Сорока, кас.; О. Будай, секр.

СИРАКЮЗ, Н. Й. Укр. Тов. Січ, від. 282 УНС, повідомляє всіх своїх членів і члениць, що спеціяльний мітинг відбудеться в неділю, дня 26 мая пополудни т годині 3-тій на Товриcкі Гали під ч. 409 N. Geddes St. Проситься членів і членкинь явитися на означений час, бо є важні справи до полагодження. А з причини сеї, що минувшого мітингу не було, то всі справи здержані, а їх конче треба полагодити, бо близький час. Неявившийся член або урядник буде караний після ухвал і після статута УНС. — Я. Яворський, предс.; І. Каменюк, секр.; Т. Андрусишин, кас.

Лікарство Трістана Бернара.

— Що треба би мені робити, як покидає мене память?— радився приятель Трістана Бернара (француського гумористичного письменника).

— Не думайте над цим, забудете! — відповів Бернар.

—o—

На науці природи.

Учитель: Мудрецький, скільки костей маєш у тілі?

Ученик: Двіста вісім.

Учитель: Як то двіста вісім, абож я вчора на викладі не сказав виразно, що двіста сім?

Ученик: Так, але я при обіді проковтнув одну кістку, то маю двіста вісім.

—o—

— Яку книжку взяти на подорож? — спитав чоловік своєї жінки, фільмової артистки.

— Чекову книжку, — відповіла коротко жінка.

—o—

Хлопець (до подорожного на двірці): Може занести вам, пане, цю валізу?

Подорожний: Ти такий малий, а валіза така велика та тяжка.

Хлопець: То нічого! Візьмемо авто.

МІЖНАРОДНИЙ ЗЇЗД ПЛАСТУНІВ.

Українська Пластова Команда в Ч. С. Р. має за шану звернутися до Вас зі слідуючим проханням. В літі 1929 року відбудеться в Англії міжнародній зїзд Пластунів. В одній з найбільших культурних держав світу зїдуться молоді сили-надії всіх живучих народів. Зїдуться вони, щоби на одній з життєвих світових арен перед очима представників культурного світу, перед очима його керовників представити дійсну картину свого життя, своєї здібности, умілости, творчости-багацтва культури свого народу. Будуть мати змогу придивитися до життя инших народів і прийняти участь у ріжних змаганнях молодих сил.

Українська молодь, зорганізована в українській пластовій організації в Ч. С. Р., в найбільшій мірі відчуває потребу й необхідність взяти участь у цьому міжнародньому прояві життєздатности кожного народу. Українська Пластова Команда, що стоїть на чолі згаданої організації, вже здобула право для українських пластунів на участь в цьому зїзді. Будучи свідома того, що українські пластуни під оглядом організаційним, моральним і практичним не відступають від пластунів инших народів; будучи свідома того великого національного обовязку, що кладе на неї ця подія; знаючи що українська молодь з краю не зможе взяти участи в ній, УПК поставила від довшого часу цю справу для себе актуальною, роблячи в цьому напрямкові відповідні підготовки, відповідні реальні кроки. Біля 25 наших пластунів готові спільно стати на отвертому міжнародньому полі поруч з молоддю всіх народів під своїми національними прапорами. Вони мають змогу і відповідну підготовку стати репрезентантами української молоді і змагатися своїми силами з молоддю инших народів. Є немало даних на наш успіх.

Єдиною й великою загрозою щодо нашої участи в цім зїзді є його фінансування. Для участи 25 наших пластунів необхідно мати значну суму. Частину цієї суми покривають самі пластуни, де-що приобіцяла верховна пластова команда зі Львова, але цього не вистарчить, щоби в належний спосіб виконати це тяжке завдання.

Тому просимо о ласкаві жертви на ту ціль, які просимо слати до Обєднання.

К. Подільський, голова; **Василь Химич**, за секр.; **В. Шморгун**, за скарбника УПК.

— Яка поправді причина, що люди тепер так дуже розводяться?

— Така, що женяться.

75-ЛІТТЯ ОДНОГО ПАТЕНТУ.

(З львівського „Діла").

Дня 20. квітня минає 75 літ від видання цісарського патенту з того дня 1854 № В. З. Д. 96., якому ми повинні присвятити увагу. Не знаєте, що це за патент? Вже те саме, що він виданий в часі найбільшої реакції в Австрії, в часі строгого абсолютизму, говорить богато про нього. Та коли ще й того не розумієте, то попробуйте заспівати прилюдно якусь „неблагонадьожну" пісню, а познайомитеся з ним у короткому часі в старостві, яке вам виміряють на памятку 50 зол. кари. Здається, що патент цей мав і за небіжки Австрії і тепер має найбільше приноровлення в Галичині.

Говорять (того історично не дасться провірити), що покійний цісар Франц Йосиф, як підписував той патент, мав сказати: „Дас іст безондерс фір майне лібен Рутенен бештімт" (це особливо призначене для моїх коханих Русинів). Чи правда це, чи ні, не знати, але історія ці слова потвердила.

Як це неюристам зясувати? Ось так: Карний закон з р. 1852 треба уявити собі, як стільки мішків, скільки є §§ у ньому. Кожний людський гріх має призначений для себе мішок, куди його прокуратори складають. Отже в два роки пізніше справила собі Австрія ще один запасний мішок для тих людських прогрішень, для яких в карнім законі нема мішка і написала на ньому огнистими буквами: цісарський патент з 20. квітня 1854. № 96.

Цей патент містить в собі один страшний параграф № 11. У всіх засудах його прочитаєте. Це, так сказатиб, по модерному, дуже чутлива антена, котра перехоплює всі негармонійні звуки й увіковічнює їх в записнику сторожа прилюдного безпеченства, який знову передає їх повітовому старості.

От що значить цей патент! Сімдесять пять літ минає, як той патент збудувала могутня Австрія. Вона розвалилася, а патент стоїть як дріт і опікується нами, і стоїмте так довго, як довго ми будемо жити на тій території, де цей патент обовязує.

Цей патент перебрала по Австрії Польща. І колиб ми домагалися його скасування як абсолютистичного пережитку, то нам, цілком слушно, скажуть: „Не ми його видумали, лише ваша небіжка Австрія, котра і вас, Українців, видумала і створила — чогож хочете?"

Цей аргумент вважаю за влучний. Нічого нам робити, лише скоритися перед законом, а щоби виявити свою пошану для нього, відсвяткувати 20. квітня 75-літній ювилей.

Програму ювилею подав би я таку: Богосложення з панахидою за душу покійної Австрії і прощення гріхів відомих і невідомих, а при кінці відспівання многоліття для патенту. Влаштування популярних академій, на яких треба людям пояснити, що таке цей патент і яка його сила. Можливо, що по відсвяткуванню ювилею цей патент буде хилитися до занепаду, як це звичайно буває по ювилеях, не зважаючи на многоліття.

Андрій Чайковський.

— А що, помогло це лікарство?

— Ви певно маєте на думці той протиалькогольний еліксір, який я що дня чоловікові даю у каву?

— Та так.

— Відтепер уже не пє кави.

З ІСТОРІЇ КАРТ ДО ГРИ.

Карти до гри вийшли з Єгипту.

Перші, що напевно вживали карт до гри, були єгипетські жреці. Їх карти були з **папірусу**. Гра в карти була частиною **релігійного церемоніялу**. З надберегів Нілю перейшов звичай уживати ігорних карт до Еспанії. Принесли їх сюди мабуть племена мандрівних Циганів. Є докази, що Еспанці перші стали вживати в Европі карт до гри, а з Піринейського півострова поширилися вони по всій Европі. В Італії поширилася гра в карти небаром після Еспанії. Дуже модною була ця гра передовсім в XV. столітті, а то гра в **тарока**. Спосіб тої гри був тоді трохи інакший від нинішнього тарока. Один із тодішних письменників пояснює, що кожен грач мав у руках **двіста карт** і що скількість їх могла бути необмежена. Можна з того догадуватися, що талії карт були грубезні, та що при грі вживали ріжних талій.

Карти вироблювані тоді в Італії були дуже гарно й по майстерськи виконані. На деяких картах були зображені сцени з історії славних родів і переходили, як цінна родинна памятка, з покоління в покоління.

З німецьких літописів можна довідатися, що в 1321. році вірцбурський епископ заборонив своїм священникам грати в карти. Славні і цінні є німецькі карти з XVII. столітя, виконані в брокаті. Одяги осіб, зображених на тих картах, ткані з **ріжнокольорового** шовку, а лиця й инші подробиці мальовані ручно. Такі карти представляють тепер велику вартість.

Також дуже цікаві є **англійські** карти. Знана є одна талія карт географічного характеру, друкована з кінцем XVII. століття. На тих картах зображені ріжні краї, а на долученій карточці є відповідний географічний опис і вказівки для гри. Іншa славна талія карт знана є під назвою карт „королевої Анни". На картах зображені ріжні події, що зайшли за володіння тої королеви. Вона сама представлена там як королева цвітів. У Британськім музеї є ще талія карт із 1780. року, на якої картах по черзі є портрети пап, починаючи від св. Петра.

На Україну прийшли карти з Німеччини через Польщу в XV. столітті. Ті карти були мальовані ручно.

Карти до гри мали все пристрасних грачів, що з причини картярства здібні були до ріжних надужить, а навіть злочинів.

У XVIII. столітті славний дивак гр. Д'Осмон грав пристрасно в карти з князями Конде. Як йому не велося, кляв так страшно, що присутні затикали вуха. Пізніше той грач грав в Орлеанських князів. Коли йому не щастило, викидав карти крізь вікно разом із шпонами (бляшаними монетами — „фішес").

Вкінці стрічаємо тогож грача в товаристві самого короля Людвика XVI. Він при грі забувався так дуже, що без пардону вставав від стола, не зважав навіть на короля, бо скучна була для нього незагарна гра.

Король позволяв лише на поміркованi гри і лише в таких грах брав участь. Зате в неприсутности короля його двоpяни програвали тисячі і мільйони люідорів, нераз на протязі кількох годин.

При площі, що пізніше звалася пл. Революції, біля руштування гільотини, якийсь Базуен отворив дім гри. Приходило тут грати найгірше паризьке шумовиння. Ті люди щойно докоряли шляхті за марнотратність і зіпсуття, а тепер давали обгравати себе найбільше підозрілим індивідуам.

Щойно наполеонські війни змогли відібрати пристрасних грачів від карт. Навіть була пора, в якій здавалося, що всі доми гри зникнуть зовсім. Було то 24 червня 1806. року, себто того дня, коли появився розпорядок цісаря, що касував доми гри. Та навіть сила тай повага Наполеона не змогла знищити картярства. Офіціяльно позамикано на основі декрету доми гри, але повставали зараз інші під покришкою балевих саль або „**restaurants**".

У якогось Лівра при Рі Гранж Бателіе збиралося більше ніж дві тисячки людей нібито, щоби брати участь у балі, а поправді, щоби грати в карти. Ішла там завзята газардова гра, мільйони золотих грошей переходили з рук до рук.

Газардово грали навіть по домах найбільших аристократів, прим. у князя Ліінс і Перес, пара Франції, депутованого Генеральних Станів, члена сенату і т. д. У нього геть згравалися з грошей.

Один генерал грав там усе і програвав усе. На початку партії клав на столі скриньку золота. Як гра скінчилася, відбирав цю скриньку, а платив тисяч франковим банкнотом. Але раз приключилося, що він виграв. Банкир без вагання виплатив йому виграну: тисячу франків. Та генерал запротестував, сказав, що його ставка була значно більша. На доказ того отворив скриньку: показалося, що між золотом були ріжні банкноти на великі суми. Банкир мусів заплатити цілу таку суму.

Іншим разом у „Пале Рояль" мала закінчитися велика партія, доволі щаслива для банку. Нараз один із гостей, що був програв, устав і дуже схвильований схопив скриньку з повною касою, викинув її крізь вікно, а при цьому крикнув:

— Геть, осоружна мамоно, не грай на наших пристрастях!

Це викликало серед присутніх на хвилю збентеження і метушню. Але ця хвиля вистарчила, щоби спільник того грача, що вже нарочно ждав під вікном, забрав скриньку, повну золота тай пропав із нею безслідно серед темної ночі.

Прошак прийшов до дому великого богача і просив милостині. Богач кликнув на своєго слугу:

— Степане, йди та скажи Петрові, щоби післав Гриньна до Івана, аби він сказав прошакові, що нічого не дістане.

Прошак чув це і сказав:

— Ах, Боже, прикажи архангелові Гаврилові, щоби сказав Михайлові, що має дати знати Рафаїлові, щоби приказав чортові Азраелеві, що має скрутити шию цьому захланникові.

БУДЕННИЙ УСУНЕНИЙ З ЧЕРВОНОЇ АРМІЇ.

Революційна воєнна рада звільнила Буденного, генерала червоної армії, інспектора кавалерії з війська. Рівночасно рада народних комісарів іменувала його членом ради народнього комісаріяту рільництва. Як відомо, Буденний віддав большевикам великі прислуги в 1918—1920 р.

Буденний, це син українського селянина. В 1903 р. вступив він до царської армії, де його приділено до служби при драгунах на Кавказі. Від 1914 до 1927 р. брав участь у світовій війні в ранзі вахмістра.

Після большевицького перевороту обняв він командування над большевицькою кавалерією. В цій ролі причинився він сильно до побіди большевиків над ріжними противобольшевицькими арміями. В 1920 р. в нагороду за свої воєнні заслуги большевицька влада іменувала його генералом червоної армії. На цьому становищі Буденний виявив чималий організаційний хист.

Останні тертя в лоні комуністичної партії затронули теж й особу Буденного. Він попав у неласку через приклонників Сталіна. Щоби зробити його нешкідливим, московські володарі зпід стягу Сталіна вислали його на Сибір, нібито для інспекції червоної армії на Далекому Сході. Та Буденний не почувався там добре й просив Сталіна, щоби позволив йому повернути до Москви. На це дістав відому відповідь: звільнення його з війська та назначення членом комісаріяту рільництва. Розуміється, що Буденний не згодиться на таку деградацію й він не схоче стати цивільним урядовцем. В такому разі можна надіятися, що Буденного стріне подібна доля, яка стрінула Троцького й инших противників Сталіна. Про Буденного можна влучно сказати: мурин сповнив свою службу, мурин може відійти.

ІСТОРІЯ ЛЮДСТВА В ОДНОГОДИННІЙ ФІЛЬМІ.

Від першого дня першого року християнської ери минуло до нині більше як 70 міліярдів секунд. Щож це значить? Ось уявім собі, що дві тисячі літ історії людства знято на одногодинну фільму. Тоді діялосби страшне.

Чиж не цікаво було би побачити небесне склепіння, що палає в огні 250 тисяч комет, що, згідно з обрахунками одного вченого, перейшли через сонішну систему, почінаючи від рождества Христового.

Яка то ясна фонтана зі шумом витриснула би із вселенеї, колиб упали всі нараз метеори, яких денно паде 300 на землю! Побачилиб ми сто тисяч штучних огнів, що палали би над Північним Рогом, над Сагарою, над Азією, над Атлянтиком. Які то атмосферичні катаклізми відбулися би за одну годину.

Один німецький метеоролог обрахував, що денно лютує на землі 44,000 бурей, тож від початку нашої ери над головами людства перелетіло 32 міліярди хуртовин. Влискуеться 7 біліонів лискавиць над земською кулею, покритою 2 міліонами метеорів. Річно кора землі зазнає пересічно 4,000 вульканічних потрясень; скільки то континентів буває погребаних, скільки морей розіллється за одну годину, колиб земля зазнала нараз 8 міліонів потрясень. Хтож зможе уявити собі всі вибухи вульканів, усі міста залиті потоками ляви, острови, які проковтнуло море. Годі це вчислити; так лише від 1800-го року навістило землю 300 вульканічних катастрофальних вибухів.

А й інші катастрофи навіщають землю. Тайфун із 1737. року, що лютував над рікою Гангесом, коштував життя 300,000 людей; морська труба на берегах Індії в 1864 році потягла за собою 40,000 жертв у людях. На Формозі в 1911. році буревій знищив 26,000 домів, ураган в одній лише китайській пристані усмертив у 1922. році 50,000 людей. Щораз страшніші події відгравалися би на такім фільмі, запозиченій з дійсности. Мчаться апокаліптичні їздці: пошесть, війна, голод, смерть.

Від північних збочей Гімаляїв мчиться синій кінь чуми, мчиться в VI. столітті цілою Европою, відбирає життя довкола, щоби вернути знову в XIV. столітті; Гренляндія вигибає, гине 25 міліонів людей, а в 1910—1911 вихром мчиться здовж залізничого шляху сибірського і китайського. Холера збирає страшне жнива смерти в рр. 1668—1671., потім від 1817—1838; пошесть грипи лютує в Туркестані в 1899. р., а після війни тричі переходить цілу Европу, а за один лише 1918 р. забирає 6 міліонів жертв! На жовту пропасницю в Барселоні гине 60 тисяч Еспанців, а при будові Панамського каналу згинуло на такусаму недугу 240 людей. Проказа поширюється в південній Африці, Середущій Америці та на островах Тихого океану, в 1874 році 60 тисяч мешканців архіпелягу Фіджі згинуло на віспу.

2000 літ! Щож це за страшне цвинтарище! Бачимо смерть і загибіль більше як 60 поколінь. Смерть у 175 (так обрахували вчені) ріжних родах. Попри наші очи пересунулося би на такій фільмі величезне число духів, що належать до 30 рас. Цілі племена гинуть, народи вигибають. Уже 50 літ після відкриття Америки винищено населення Антильських островів, в XVII. столітті вимирають останні тубильці Малих Антилів, людоїди, що збирають як трофеї людські черепи на части Нової Гвінеї, що належить до Голяндії; взаїмно ріжуться. Мелянезійців нищить бронхіт, племя Башкірів уляга перед заливом російських мужиків, у 1865. році вмирає останній Тасманець. Подібна доля грозить небаром: племени на Огнений Землі, Айносам в Азії, Бушменам у нетрях (джунглях) Африки.

Жахіття війни бачимо на цій фільмі. За кождим разом забирає величезні жертви. Від римських легіонів, знищених підступно у пущах Германів, аж до 12 міліонів убитих і погибших у світовій війні. Від наїздів Гунів аж до мароканської війни; від війни за волю Шотляндців до російсько-японської війни; від здобуття Мексику Кортезом аж до китайської домашньої війни. Дві тисячі літ із сто війнами.

Одначе життя все тріюмфує наново. 60 генерацій вимирає в годині історії світа, але в останній секунді тої години 1700 міліонів людей, мешканців нинішньої землі вповинається права на існування — себто родиться.

Бачимо безупинний розвиток людства від першого огню, викресаного з кремення аж до антен радіостацій, від лілянки, через домами забудоване місто, аж до великоміських велитнів, хмародерів.

Знане є порівнання визначного вченого Гекля: „Коли повставання землі від планетарних прапочатків аж до нині обняти би 24 годинами, тоді поява людини наступить на 55 секунд перед північю. Щож остається? 55 секунд історії людства. Та ніхто не в силі описати їх. Тож чи наше знання сягає поза секунду?"

А таки бачили ми в скорочені знану нам історію світа — річи непонятні сталися видимі в тій одній секунді, секунді вічности.

— Мій чоловік іде що дня до праці пішки, щоби лише схудти.

— І є які наслідки?

— Так, що дня приходить запізно до урядування.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ПОВІДОМЛЕННЯ.